

[Holger Andersen.]

folkning Nord og Syd for Grænsen. Og for saa vidt det drejer sig om Sproget, det tredje Kriterium, som anføres i de internationale Traktater, kan jeg blot henholde mig til det ærede Medlems Udtalelser her i Salen i Forgaars, idet det ærede Medlem udtrykkeligt og med fuld Æbe understregede; at Sproget ikke var ensbetydende med Sindelaget i det tidligere Hertugdømme Slesvig. Man skal derfor, forekommer det mig, være varsom med paa vore Forhold at overføre alle mulige Teorier og Læresætninger, som kan have deres Berettigelse andre Steder, hvor vidt forskellige Racer og vidt forskellige Kulturer mødes, saaledes som det er Tilfældet i Estland og Letland og i Czekoslovakiet, hvor helt forskellige Racer, helt forskellige Nationaliteter bor Side om Side, og det forekommer mig, at Henvisningen hertil er mindre berettiget. Men jeg er, som sagt, Tilhænger af, at man skal bygge paa de Erfaringer, man har høstet, og naar man taler om de fælles Skolekommissioners opdragende Betydning, maa jeg have Lov til at mindes et gammelt Ord, og det er dette, at man ikke skal stræbe efter at gøre nogen lykkelig mod hans egen Villie; det er, synes jeg, det, man i visse Tilfælde stræber hen imod, naar man saa ivrigt gør sig til Talsmand for, at det bestaaende System paa dette Punkt under alle Omstændigheder skal og maa opretholdes. Jeg vil i alle Tilfælde paa dette Punkt være rede til en saglig, fordomsfri Drøftelse, hvor vi kan veje de forskellige Fordele og de forskellige mindre heldige Sider ved begge Systemer mod hinanden, og det vil jo kunne ske i et kommende Udvalg.

I Punkt b foreslaar det ærede Medlem, at for Lærere ved tysksprogede Folkeskoler maa der kræves Uddannelse paa tyske Lærestalter; nærmere Anvisning giver Undervisningsministeren. Med Hensyn til dette Punkt er jeg i det væsentlige enig i de Betragtninger, der blev gjort gældende af den højtærede Minister, for saa vidt det drejer sig om tysksprogede Folkeskoler, altsaa offentlige Skoler med tysk Undervisningsprog, hvor Lærerne altsaa er danske Tjenestemænd. Det forekommer mig, at det vilde være betænkeligt at lovfæste en Bestemmelse om, at ved disse Skoler skal saadanne Tjenestemænd have rent tysk Uddannelse, dog, som vi hørte, med en supplerende dansk Uddannelse. Men hele dette Spørgsmaal giver jo Anledning til at rejse et andet Spørgsmaal, som det ærede Medlem Hr. Schmidt ogsaa rejste i sin Tale, idet han henviste til flere

Kroniker, som Redaktør Svensson i Begyndelsen af denne Maaned havde offentliggjort i „Berlingske Tidende“. Og jeg maa sige, at det kunde nok efter de Synspunkter, det ærede Medlem Hr. Schmidt tidligere har gjort sig til Talsmand for, vække nogen Overraskelse, at han overhovedet ikke her i Lovforslags Form gjorde et Forsøg paa at gennemføre noget mere af den Tanke, der har ligget ham saa stærkt paa Sinde. Det er jo en Kendsgerning, at man med den bestaaende Ordning ikke kan undgaa visse Vanskeligheder. De har været mindre nogle Steder, de har været større andre Steder, men Vanskeligheder har der været. Derfor finder ogsaa jeg, at man i alle Tilfælde kan drøfte den Tanke, hvorvidt man ikke skulde sige til det tyske Mindretal: Ja, I kan oprette private Folkeskoler i det Omfang, I finder det nødvendigt og paakrævet, og den Pligt, vi har overfor det nationale Mindretal, vil vi saa fyldestgøre paa den Maade, at vi til disse private Skoler giver ganske bestemte Statstilskud. I øvrigt har I disse Skolers Ledelse ganske i eders egne Hænder. Saa vil et Problem som det under § 1 b jo overhovedet ikke foreligge. Thi for de tyske Privatskolers Vedkommende har det tyske Mindretal fuld Frihed til at tage sine Lærere der, hvor det vil tage dem.

I Punkt c foreslaar det ærede Medlem, at hvor der ingen tysksprogede Folkeskoler er, er den nærmest liggende Kommune, hvor der findes en tysksproget Skole, forpligtet til at optage de Børn fra Nabokommunerne, der maatte ønske tysksproget Undervisning. Skolepengene, som ikke maa overstige, hvad det i Virkeligheden koster Kommunen, betales af den Kommune, Barnet hører til, og refunderes af Staten. Den nuværende Ordning havde det ærede Medlem jo meget at indvende imod, og han henviste til, at i to Tilfælde havde man rettet Henvendelser til de paagældende Skolekommissioner og Kommunalbestyrelser, hvis Samvirke var nødvendigt for, at den bestaaende Ordning kunde ske Fyldest, men der var ikke kommet noget ud af Sagen. Det var *Kan-Bestemmelser*, og disse brød man sig ikke om at have, saaledes omtrent sagde det ærede Medlem. Jeg vilde sætte Pris paa, om det ærede Medlem, naar han faar Ordet igen, vilde give nærmere Oplysninger om, hvad det er for to Tilfælde, det drejer sig om. Men i øvrigt er det ogsaa et Punkt, hvorom man i Udvalget nærmere vil kunne forhandle, selv om det forekommer mig at være et noget vidtgaaende Krav, at alle de Merudgifter, der maatte opstaa